

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 22.12.2005
KOM(2005) 706 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Man arbejder bedre, når man samarbejder:
En ny ramme for den åbne koordinationsmetode for politikkerne vedrørende social
sikring og social integration i EU**

1. INDLEDNING

EU har forpligtet sig til at modernisere sin sociale model, der bygger på fælles værdier med hensyn til social retfærdighed og aktiv inddragelse af alle borgere i økonomien og samfundet. I Kommissionens bidrag til det nyligt afholdte uformelle møde mellem stats- og regeringscheferne i Hampton Court bekræftede Kommissionen nødvendigheden af, at EU moderniserer de sociale sikringssystemer, hvis disse fortsat skal være levedygtige. Der skal fortsat føres en politik, der fremmer social samhørighed, ligestilling og solidaritet mellem generationerne, samtidig med at man i højere grad tilpasser sig de økonomiske og sociale ændringer og fremmer vækst og beskæftigelse.

EU har i de seneste år forsøgt at fremme en koordinering og udveksling af erfaringer mellem medlemsstaterne, når det gælder modernisering og forbedring af politikkerne. Den åbne koordinationsmetode har givet Kommissionen, medlemsstaterne og andre aktører mulighed for en konstruktiv udveksling af fælles politiske mål, eksempler på god praksis og god forvaltningsskik, samtidig med at man overholder subsidiaritetsprincippet. Den åbne koordinationsmetode har ansporet medlemsstaterne til at intensivere deres indsats for at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og har givet anledning til en udveksling af politiske erfaringer med hensyn til sikring af tilstrækkelige og bæredygtige pensioner i fremtiden.

I denne meddelelse fremlægges Kommissionens forslag til udarbejdelse af en strømlinet ramme for den fremtidige udvikling af dette samarbejde. Der tages i meddelelsen hensyn til de hidtil gjorte erfaringer, til medlemsstaternes og andre aktørers seneste vurdering af den åbne koordinationsmetode - hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer - og til den mere generelle udvikling, blandt andet revisionen af strategien fra Lissabon. Målet med meddelelsen er at skabe en mere effektiv, mere synlig åben koordinationsmetode, hvor der i højere grad lægges vægt på en gennemførelse af politikken, hvilket vil virke positivt i forbindelse med den reviderede strategi fra Lissabon, samtidig med at der sker en forenkling af rapporteringsmekanismerne og en udvidelse af muligheden for udveksling af politiske erfaringer.

1.1. **Baggrund: den åbne koordinationsmetode, som den anvendes i forbindelse med social integration og pensioner**

Den åbne koordinationsmetode inden for dette område blev udarbejdet i forbindelse med det strategiske mål, der blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000, og som også omfattede skabelse af "større social samhørighed". Efter Det Europæiske Råds opfordring til, at der på EU-niveau "må gøres en markant indsats for at få udryddet fattigdommen" (punkt 32), og at man sikrer "holdbarheden af pensionsordningerne" i fremtiden (punkt 31), blev den sociale integrationsproces og den åbne koordinationsmetode for tilstrækkelige og bæredygtige pensioner etableret. Det Europæiske Råd har senere forsøgt at udvide opgaven til også at omfatte den fremtidige sundhedspleje og langtidspleje.

Den åbne koordinationsmetode indebærer, at medlemsstaterne bliver enige om i fællesskab at udarbejde politikker, uden at der sættes spørgsmålstejn ved nærhedsprincippet. Det er en fleksibel metode, der giver mulighed for udveksling af erfaringer og koordinering på en måde og i et omfang, der passer til den pågældende politik. Anvendt på social integration og pensioner har metoden omfattet: enighed om fælles mål med fastsættelse af mål på et højt fælles niveau, udarbejdelse af nationale handlingsplaner vedrørende integration og nationale strategirapporter for pensioner, hvor medlemsstaterne fastlægger deres planer for udarbejdelse

af politikker i en bestemt periode for at nå de fælles mål, evaluering af disse planer/strategier i fælles rapporter fra Rådet/Kommissionen og en fælles indsats for at udarbejde indikatorer, der giver mulighed for en fælles forståelse og evaluering og, hvor det er hensigtsmæssigt, fastsættelse af mål. Den åbne koordinationsmetode har givet en ramme for udveksling af erfaringer og læring og fremmet åbenhed og inddragelse af europæiske og nationale aktører som et middel til en bedre måde at udarbejde politikker på.¹

Integrationsprocessens merværdi har været at skabe klarhed over fattigdommens og den sociale udstødelses flerdimensionale karakter og det deraf følgende behov for en omfattende samlet politisk reaktion. Processen har også virket fremmende for god forvaltningsskik, åbenhed og inddragelse af aktører. Pensionsprocessen har medvirket til enighed om, at en indsats for tilstrækkelige, bæredygtige og moderniserede systemer skal udgøre grundlaget for pensionsreformen. Begge processer har fremmet gensidig læring og bragt nye spørgsmål frem - f.eks. behovet for at bekæmpe fattigdom blandt børn for at bryde den udstødelse, der nedarves fra generation til generation, og nødvendigheden af, at der arbejdes længere, hvis pensionssystemerne skal være bæredygtige. Begge processer får stadig større betydning og har med held kunnet inddrage nye medlemsstater, som har udarbejdet deres første nationale handlingsplaner om integration i juli 2004 og de første nationale strategirapporter i juli 2005.

1.2. Hvorfor en strømlining?

Kommissionen foreslog så langt tilbage som i maj 2003 at strømline arbejdet med integration og pensioner sammen med det planlagte arbejde vedrørende sundhedspleje og langtidspleje for at skabe en samlet proces. Der var et dobbelt mål: at styrke processen og at integrere den bedre i Lissabon-processen, især de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og den europæiske beskæftigelsesstrategi². Kommissionen har foreslået en struktur for rapportering og evaluering på tværs af de tre områder og en tidsplan, der er afstemt med de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og retningslinjerne for beskæftigelsen. Der var bred støtte fra medlemsstaterne: disse ønskede en forenkling af rapporteringsmekanismerne, men ikke en svækkelse af integrations- og pensionsprocessernes særlige karakter og anvendelsesområde. Der var enighed om at gå gradvist frem, således at nogle dele af pakken - starten på arbejdet med sundhedspleje og langtidspleje og udarbejdelsen af en fælles årlig rapport om social sikring og social integration - tages op i løbet af 2004-2005. Det sidste element - vedtagelsen af nye fælles mål for de tre delområder sammen med nye procedurer, der skal gælde fra 2006³ - er emnet i nærværende meddelelse. Meddelelsen bygger derfor på en omfattende fælles forståelse mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

I meddelelsen tages der også hensyn til den udvikling, der har været siden 2003, såsom lanceringen af arbejdet vedrørende sundhedspleje og langtidspleje. Medlemsstaterne fremlagde politiske hensigtserklæringer i april 2005, og der er opnået enighed om et debatoplæg på grundlag heraf. Medlemsstaterne er enige om, **at den åbne**

¹ Oplysninger om udviklingen i de to processer, herunder fælles mål, nationale rapporter, fælles rapporter fra Rådet/Kommissionen, undersøgelser og tilhørende aktiviteter er anført på følgende websteder, vedrørende social integration:

http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/index_en.htm; vedrørende pensioner: http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_protection/pensions_en.htm.

² De er nu lagt sammen og indgår i de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse 2005 – 2008.

³ Man lagde sig fast på 2006 for at give mulighed for en samordning med tidsplanerne for de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker og den europæiske beskæftigelsesstrategi.

koordinationsmetode effektivt kan anvendes inden for dette område for at fremme en udvikling af politikkerne, fokusere på fælles udfordringer og virke befordrende på gensidig læring.

Det vigtigste er, at genlanceringen af Lissabon-processen i marts 2005 har skabt en klarere ramme for arbejdet med social sikring og integration. Den reviderede Lissabon-strategi fokuserer på politikker, der skal øge vækst og beskæftigelse⁴, og forsøger at overvinde problemet med de mangler ved gennemførelsen, som blev konstateret ved gennemgangen af Lissabon-strategien. Der vil fortsat blive udarbejdet særlige rapporter i forbindelse med den åbne koordinationsmetode for social sikring og social integration, hvor spørgsmål vedrørende social sikring, der er relevante for de nye integrerede retningslinjer, også indgår i de nationale reformprogrammer⁵. Samtidig vil politikkerne i den reviderede Lissabon-strategi bidrage til social samhørighed og integration i overensstemmelse med Det Europæiske Råds vision om vækst og beskæftigelse som grundlag for social samhørighed. Den åbne koordinationsmetode bør således fungere parallelt og i et tæt samspil med den reviderede Lissabon-strategi – og bidrage til gennemførelse af målene for vækst og beskæftigelse, mens programmerne i Lissabon-strategien bør bidrage til at fremme målene for social samhørighed. Den åbne koordinationsmetode bør sammen med den øvrige del af Lissabon-strategien bruges til at tage den udfordring op, som ligger i den manglende gennemførelse.

1.3. Evaluering af arbejdet med den åbne koordinationsmetode: medlemsstaternes og de politiske aktørers synspunkter

Inden Kommissionen fremlagde sine forslag til strømlining, ønskede den at høre, hvad de interesserede parter mente. Kommissionen anmodede medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter, ngo'erne og institutioner, der beskæftiger sig med social sikring, om at udfylde et spørgeskema om den åbne koordinationsmetode og arbejdsmetoderne her. Andelen af udfyldte spørgeskemaer var meget stor og giver et omfattende overblik over, hvad medlemsstaterne og andre interesserede parter ønsker⁶.

Det fremgår klart, at de interesserede parter sætter pris på den åbne koordinationsmetode og føler, at den har en positiv virkning på udarbejdelsen af politikker. De glæder sig over, at den åbne koordinationsmetode viser, at EU støtter de fælles værdier, der udgør grundlaget for socialpolitikkerne, og sikrer, at der tages hensyn til det sociale aspekt, når EU træffer beslutninger. De interesserede parter ønsker, at den åbne koordinationsmetode skal fremhæve det positive bidrag, som en god socialsikringspolitik og integrationspolitik bidrager med, og støtte arbejdet på en modernisering af politikkerne. Følgelig **bør en strømlining gøre den åbne koordinationsmetode mere effektiv og give den en skarpere profil.**

De interesserede parter udtrykker bred støtte til en opstrammet proces med forenklede rapporteringsmekanismer, under forudsætning af, at dette ikke ødelægger, hvad man har opnået. **En strømlining bør forene de tre arbejdsområder, men give mulighed for, at der i hvert delområde fortsat kan arbejdes med særlige aspekter, der er vigtige for det**

⁴ Det Europæiske Råds møde den 22.-23. marts 2005, formandskabets konklusioner.

⁵ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SEK(2005) 622 af maj 2005.

⁶ En samlet oversigt med konklusioner kan ses i en rapport fra Kommissionens tjenestegrene, som ledsager nærværende meddelelse. Indlæg til evalueringen offentliggøres på internettet under http://europa.eu.int/comm/employment_social/social_inclusion/index_fr.htm

enkelte delområde⁷. **Nye integrerede fælles mål bør ikke mindske muligheden for en dybtgående fokusering inden for de enkelte politikområder.**

De interesserede parter sætter især pris på den åbne koordinationsmetode som et middel til at lære af hinanden og til at udveksle erfaringer om politikker. De vurderer mekanismerne til udveksling af erfaringer positivt, såsom peer-review-programmet og tværnationale projekter, som har udviklet sig i sammenhæng med kerneopgaverne rapportering og evaluering. De glæder sig over, at den nye budgetpost "Progress" i fremtiden vil fremme sådanne aktiviteter inden for den åbne koordinationsmetodes samlede dækningsområde. **Med strømliningen bør muligheden for i højere grad at lære af hinanden fremmes, og dette bør integreres bedre i arbejdet med rapportering og evaluering.**

Man understreger betydningen af en effektiv sammenhæng mellem den åbne koordinationsmetode for social sikring og social integration og andre processer på EU-niveau. **Man understreger betydningen af en effektiv interaktion mellem den reviderede Lissabon-strategi og den relancerede strategi for en bæredygtig udvikling.**

Fremme af god forvaltningsskik og åbenhed ved udarbejdelsen af politikker anses som et mål af afgørende betydning. **Den strømlinede proces bør sigte på at fremme praksis med inddragelse af aktører, hvilket hidtil mest er sket inden for integrationsområdet.**

2. NYE FÆLLES MÅL FOR DEN STRØMLINEDE ÅBNE KOORDINATIONSMETODE FOR SOCIAL SIKRING OG SOCIAL INTEGRATION

Kommissionen foreslår følgende fælles mål for den strømlinede åbne koordinationsmetode for social sikring og social integration. Disse bygger på de eksisterende mål fra Nice om integration og målene fra Laeken om pensioner for at sikre, at de resultater, der er opnået inden for begge områder, kan fastholdes. Den primære opgave med den åbne koordinationsmetode er fortsat at fremme en effektiv udarbejdelse af politikker med et højt niveau for social sikring og social samhørighed, samtidig med at der sikres et effektivt samspil med de ændrede prioriterede mål for vækst og beskæftigelse i Lissabon-strategien, ligesom den skal afhjælpe de mangler ved gennemførelsen, der blev konstateret ved revideringen af Lissabon-strategien. Især med hensyn til social integration bør den mere generelle fremlægning af mål give medlemsstaterne mulighed for at lægge vægt på de prioriterede politikområder, der har størst betydning i det enkelte land, f.eks. hjemløse, fattigdom blandt børn, fremmedgørelse blandt unge, indvandrere og etniske minoriteter, handicap, integration i informationssamfundet eller uligheder inden for uddannelse⁸. De afspejler de erfaringer, man har gjort under analysen af gennemførelsen af de nationale handlingsplaner i 2005 vedrørende integration: integrationsmål skal indgå i relevante politikker, herunder strukturfondprogrammerne og politikkerne vedrørende almen og erhvervsfaglig uddannelse, og udarbejdelsen af politikker styrkes med god forvaltningsskik.

⁷ I evalueringen er arbejdet vedrørende sundhedspleje og langtidspleje ikke blevet gennemgået. Ikke desto mindre fremgår det af udvekslingen af synspunkter, jf. punkt 1.2, at det er opfattelsen, at den åbne koordinationsmetode bør tage hensyn til de særlige forhold på dette område.

⁸ Jf. de vigtigste prioriterede politikområder, der er fastlagt i den fælles rapport fra Rådet/Kommissionen om social integration 2004 og rapporten fra 2005 om social integration i de ti nye medlemsstater og fremtidige udfordringer, der er anført for medlemsstaterne i den fælles rapport om social sikring og social integration 2005.

Forslaget omfatter "overordnede" mål, der giver en generel ramme for arbejdet med den åbne koordinationsmetode som helhed, og herudover tre grupper af mål, som specifikt vedrører hvert enkelt politikområde.

2.1. De overordnede mål i den åbne koordinationsmetode vedrørende social sikring og social integration skal:

- (a) fremme social samhørighed og lige muligheder for alle gennem passende, tilgængelige, finansielt bæredygtige, fleksible og effektive sociale sikringsordninger og politikker vedrørende social integration
- (b) fungere i et tæt samspil med målene fra Lissabon om højere økonomisk vækst og flere og bedre job og med EU-strategien for bæredygtig udvikling
- (c) styrke god forvaltningskik, åbenhed og inddragelse af interesserede parter i udformningen, gennemførelsen og overvågningen af politikker.

2.2. Følgende mål vedrører de forskellige delområder:

2.2.1. Tiltag af afgørende betydning for udryddelse af fattigdom og social udstødelse:

- (d) man skal sikre, at alle aktivt integreres socialt ved at fremme deltagelse på arbejdsmarkedet og ved at bekæmpe fattigdom og udstødelse blandt de mest marginaliserede mennesker og grupper
- (e) man skal sikre adgang for alle til de grundlæggende ressourcer, rettigheder og sociale tilbud, som er en forudsætning for at kunne deltage i samfundet, samtidig med at man løser problemer med ekstreme former for udstødelse og bekæmper alle former for forskelsbehandling, der fører til udstødelse
- (f) man skal sikre en effektiv koordinering af politikker vedrørende social integration, og at alle niveauer af administrationen og relevante aktører inddrages, herunder de mennesker, der er ramt af fattigdom, endvidere at politikkerne er effektive og indgår i alle relevante offentlige politikker, herunder politikkerne vedrørende økonomi og budget, almen og erhvervsfaglig uddannelse, strukturfondprogrammerne (bl.a. ESF), og at der sker en integrering af ligestillingsaspektet.

2.2.2. Sikring af tilstrækkelige og bæredygtige pensioner:

- (g) for at fremme solidaritet og retfærdighed mellem og inden for generationerne skal der være en garanti for tilstrækkelige pensionsindtægter for alle og mulighed for en pension, som giver folk mulighed for i en rimelig udstrækning at fastholde deres levestandard, efter at de har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet
- (h) i sammenhæng med afbalancerede budgetter i den offentlige sektor sikres den finansielle bæredygtighed i offentlige og private pensionsordninger, bl.a. ved at fremme et længere arbejdsliv og en aktiv aldring, ved at sikre en passende og rimelig balance mellem bidrag og ydelser, ved at fremme betalbare pensionsordninger og ved at sørge for sikkerheden i kapitaldækkede og private ordninger

- (i) man skal sikre, at pensionssystemer er gennemskuelige og tilpasset behovene og forventningerne hos mænd og kvinder, og at de er i overensstemmelse med kravene i moderne samfund i forbindelse med den demografiske aldring og de strukturelle ændringer; man skal også sikre, at folk får den nødvendige information, så de kan planlægge deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og at reformer gennemføres på grundlag af den bredest mulige enighed.

2.2.3. *Sikring af tilgængelig sundhedspleje og langtidspleje af høj kvalitet, som er bæredygtig:*

- (j) en garanti for, at alle har adgang til passende sundhedspleje og langtidspleje og en sikring af, at behovet for pleje ikke medfører fattigdom og finansiell afhængighed. Gennemførelse af tiltag for at fjerne uligheder med hensyn til adgangen til pleje og med hensyn til sundhedstilstand
- (k) kvalitetsforbedringer i sundheds- og langtidsplejen og en tilpasning til samfundets og enkeltpersoners varierende behov og præferencer, bl.a. ved at udarbejde kvalitetsstandarder, der afspejler den bedste internationale praksis, og ved at give mere ansvar til ansatte i sundhedssektoren, patienter og modtagere af pleje
- (l) man skal sikre, at en passende sundheds- og langtidspleje af høj kvalitet fortsat kan betales og er bæredygtig ved at fremme en sund og aktiv livsstil, ved at sikre et velkvalificeret personale i plejesektoren og ved en rationel udnyttelse af ressourcer, bl.a. med passende incitament for brugere og ydere, god forvaltningsskik samt koordinering mellem plejesystemerne og institutionerne.

3. PROCEDURER OG ARBEJDSMETODER TIL STYRKELSE AF DEN ÅBNE KOORDINATIONSMETODE

3.1. Rapportering og evaluering

På grundlag af de fælles mål udarbejdes der **nationale strategier for social sikring og social integration**, der omhandler de specielle udfordringer inden for hvert område (søjle), og som samtidig fastlægger overordnede og sammenfattende retningslinjer for sektoren som helhed. Disse strategier vil omfatte:

Et generelt afsnit med:

- **en evaluering af den sociale situation** med rapporter om de vigtigste udviklingstendenser og udfordringer inden for området fattigdom og social udstødelse, pensioner samt sundhedspleje og langtidspleje og
- en redegørelse for den **overordnede strategi** for en modernisering af politikkerne vedrørende social sikring og social integration.

Denne del udarbejdes i relation til de fælles **overordnede mål** og underbygges med relevante indikatorer på EU-niveau.

Tre tematiske planer dækker områderne social integration, pensioner samt sundhedspleje. Planerne bør være **fremadskuende** og fastsætte **prioriterede**

nationale mål, der omsætter de fælles mål til nationale planer for disse politikker. Enhver af disse planer vil fungere som en national plan for det specielle politikområde. Med hensyn til integration er målet således at fastholde den rolle, som de nationale handlingsplaner for integration har med hensyn til strategisk planlægning og fastsættelse af mål, hvor der lægges øget vægt på det strategiske aspekt, fastsættelse af prioriterede mål og gennemførelse af politikker. Med hensyn til pensioner bør der i den nationale strategirapport fortsat fastlægges en strategi for en modernisering af pensionssystemet for at tage aktuelle og kommende udfordringer op. I praksis bør de første strømlinede henstillinger om pensioner i 2006 være meget enkle, da medlemsstaterne har fremlagt nationale strategirapporter for pensioner i juli 2005. Planen for sundheds- og langtidspleje vil fokusere på udpegelse af spørgsmål, hvor der kan ske en gensidig udveksling af erfaringer, og hvor man kan lære af hinanden.

Kommissionen vil udarbejde en fælles rapport om social sikring og social integration til vedtagelse i Rådet/Kommissionen inden det efterfølgende møde i Det Europæiske Råd om foråret. Her vil man give en oversigt over de vigtigste spørgsmål og tendenser og evaluere de fremskridt, medlemsstaterne har gjort for at nå de fælles mål. I rapporten vil man undersøge de punkter, der er indgået i Lissabon-strategien, og vurdere, hvorledes de gjorde fremskridt i retning af målene fra Lissabon for beskæftigelse og vækst påvirker den sociale samhørighed.

En mere detaljeret undersøgelse af vigtige spørgsmål og eksempler på god praksis inden for de tre politikområder vil blive gennemført i en række rapporter fra Kommissionens tjenestegrene.

3.2. Tidsplan for rapportering og evaluering

De nationale strategier for social sikring og social integration dækker normalt en periode på tre år frem i tiden. For at stemme overens med den nye tidsplan for Lissabon-strategien bør de første rapporter fremlægges i september 2006. Dette vil lette inddragelsen af relevante spørgsmål i de nationale reformprogrammer, som skal komme i oktober 2006 - sådanne spørgsmål er f.eks., hvordan ordninger for overførselsindkomster kan bidrage til øget deltagelse på arbejdsmarkedet, og hvorledes pensionsordninger og strategier for sund aldring kan bidrage til, at man bliver længere på arbejdsmarkedet. I betragtning af at de første rapporter kommer et år inde i Lissabon-strategiens treårige cyklus (2005-2008), vil de undtagelsesvis kun dække en toårig periode (2006-2008).

Medlemsstaterne vil ikke blive anmodet om at fremsende nationale strategier i mellemliggende ("ikke-obligatoriske") år. Hvis de ønsker, kan de aflægge rapport om ethvert nyt initiativ eller om fremskridt i gennemførelsen⁹. Den åbne koordinationsmetode i ikke-obligatoriske år vil fokusere på dybtgående analyser af særlige emner og på udbredelse af kendskabet til resultaterne af politikkerne. Den fælles rapport om social sikring og social integration kunne i disse år vedrøre: indikatorer, både fælles og nationale, for fremskridt, medlemsstaternes rapporter om situationen for deres politikker, en oversigt over samspillet med Lissabon-processen samt analyser af specifikke politikker.

⁹ De kan også gøre dette i de årlige nationale reformprogrammer vedrørende Lissabon-strategien.

3.3. Arbejdsmetoder: støtte til mere gensidig læring

Et af de tydeligste resultater af evalueringen er den vægt, de interesserede parter lægger på udveksling af erfaringer om praksis og gensidig læring såsom peer-review-programmet, tværnationale udviklingsprojekter, den årlige rundbordsdiskussion om fattigdom og social udstødelse samt det årlige møde med mennesker, der lever i fattigdom. Den planlagte budgetpost **PROGRESS** vil fremover give støtte til lignende udvekslingstiltag inden for hele spektret af den åbne koordinationsmetode. Disse udvekslinger bør få en mere fremtrædende plads i den kommende åbne koordinationsmetode og integreres bedre i rapporteringen og evalueringen. Kommissionen foreslår, at man drager nytte af den nye tidsplan, som er blevet foreslået i ovenstående, til at fremme mere gensidig læring og udveksling af erfaringer med god praksis, især i de ikke-obligatoriske år.

3.4. Arbejdsmetoder: inddragelse af aktører samt god forvaltningsskik

Med den strømlinede åbne koordinationsmetode bør der lægges øget vægt på fremme af god forvaltningspraksis, åbenhed og inddragelse af aktører. En inddragelse af aktører i processen vil styrke denne, fordi den gøres mere synlig, tilskynder til en ambitiøs fastsættelse af mål og sætter øget fokus på gennemførelsen af politikkerne.

Følgelig kunne den inddragelse af de interesserede parter, som har udviklet sig inden for området integration, udvides til andre delområder, men under hensyntagen til områdernes indbyrdes forskelle. Endvidere kunne den åbne koordinationsmetode, som foreslået i det tredje overordnede mål, fremme god forvaltningsskik, åbenhed og inddragelse af parter, ikke kun i forbindelse med metodens arbejdsområde, men som et mere generelt mål for den sociale politik. Dette forudsætter, at der fokuseres på forskellige spørgsmål inden for de forskellige delområder. I forbindelse med integration vil der blive lagt vægt på at fremme aktiv deltagelse i beslutningstagningen, politisk koordinering mellem regeringsafdelinger og forskellige niveauer i den offentlige administration, og at fattigdoms- og integrationsaspektet indgår overalt i den nationale planlægning. Med hensyn til pensioner ligger der en særlig udfordring i at gøre pensionsordningerne forståelige og at give borgerne den nødvendige information, så at de kan planlægge deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Med hensyn til sundhed vil det være mest nærliggende at prioritere en effektiv politisk koordinering mellem forskellige dele af systemet, ligesom borgerne skal informeres grundigt.

3.5. Arbejdsmetoder: indikatorer

Som omtalt i ovenstående punkt 3.1 kunne de nationale strategier for social sikring og social integration med hensyn til de overordnede mål underbygges med fælles indikatorer, der giver et billede af de vigtigste sociale udviklingstendenser samt generelle målsætninger, og med mere detaljerede indikatorer inden for det enkelte politikområde.

Kommissionen og medlemsstaterne kunne i løbet af 2006 arbejde på en styrkelse og forenkling af anvendelsen af indikatorer for at støtte de nye fælles mål, samtidig med at der tages hensyn til de specifikke mål, de politisk prioriterede områder, de metodiske fremgangsmåder og situationen inden for de tre delområder. Arbejdet med indikatorerne skulle sigte på en bedre støtte til overvågning af resultaterne af politikkerne, bl.a. virkningen af disse på kvinder, mænd og familier. Det er også nødvendigt, at man styrker indikatorerne til overvågning af fattigdom. I perioden under overgangen til EU-SILC vil der mangle egentlige data om indkomstforhold og levevilkår, som mange af indikatorerne bygger på.

Kommissionen og medlemsstaterne må derfor overveje, hvordan man i dette tidsrum kan måle fremskridt og gøre tværnationale sammenligninger mulige.

Der bør igen fokuseres på fastsættelse af mål i forbindelse med fattigdom og social udstødelse. Fastsættelse af mål har altid været en del af processen vedrørende social integration jf. Det Europæiske Råds anmodning i Lissabon om, at "der må gøres en markant indsats for at få udryddet fattigdommen" og Rådets opfordring til medlemsstaterne i Barcelona i marts 2002 om at fastlægge mål "for en markant reduktion af antallet af mennesker, som risikerer fattigdom og social udstødelse". Der har været en stabil, men langsom vækst i anvendelsen af målsætningerne. Der har også været en stor udveksling for nylig mellem medlemsstaterne om spørgsmål vedrørende formulering, gennemførelse og vurdering af mål; der bør arbejdes videre med disse.

Evalueringen af den åbne koordinationsmetode har givet anledning til mange forslag til nye indikatorer og eventuelle mål, som det skete på det luxembourgske formandskabs konference i juni 2005 "Taking Forward the EU Social Inclusion Process" (fremme af EU-processen vedrørende social integration)¹⁰. Arbejdet hermed bør bygge på disse forslag.

3.6. En styrkelse af den åbne koordinationsmetodes synlighed

Hvis den åbne koordinationsmetode bliver mere synlig, vil dette på flere måder have en positiv virkning. Det ville vise borgerne, at EU lægger stor vægt på at støtte en politik for social sikring og social integration. De fælles mål og udvekslingen af erfaringer om den gennemførte politik i forbindelse med den åbne koordinationsmetode kunne bidrage positivt til de politiske drøftelser i alle medlemsstater.

Den planlagte "ikke-obligatoriske" periode for rapportering og evaluering kunne udnyttes til at skabe større opmærksomhed omkring den åbne koordinationsmetode. Den eksisterende praksis med afholdelse af nationale seminarer, der står åben for alle aktører, er hidtil kun blevet set som en del af processen med at udarbejde de nationale planer. Der kunne afholdes flere sådanne seminarer i de "ikke-obligatoriske år", og man kunne således inddrage de erfaringer, der er gjort i forbindelse med den åbne koordinationsmetode i den nationale debat.

Europa-Parlamentet har ofte givet udtryk for et ønske om at blive inddraget mere konsekvent i processen med den åbne koordinationsmetode. Kommissionen og medlemsstaterne bør sammen med Europa-Parlamentet undersøge, hvorledes dette kunne gennemføres.

4. KONKLUSION: EN STYRKET ÅBEN KOORDINATIONSMETODE

Europas politik vedrørende sociale sikringssystemer og social integration står over for store udfordringer. Arbejdet i forbindelse med den åbne koordinationsmetode om social integration og pensioner har allerede gjort meget for at fremhæve dette. Svarene på evalueringen viser, at de, der har arbejdet intensivt med den åbne koordinationsmetode, sætter pris på denne. Spørgsmålet er ikke, om den åbne koordinationsmetode har vist sig nyttig, men om den i tilstrækkelig grad har kunnet leve op til udfordringerne? I midtvejsevalueringen af Lissabon-processen siges det klart, at der bør lægges større vægt på gennemførelsen og synligheden af alle EU's socioøkonomiske processer. Og den nuværende debat om

¹⁰ Yderligere oplysninger om konferencen, herunder den videnskabelige undersøgelse, kan ses på <http://www.ceps.lu/eu2005%5Fflu/inclusion>.

fremtidsudsigterne for den europæiske sociale model har på en hidtil uset måde henledt den politiske opmærksomhed på politikkerne vedrørende social sikring og social integration.

Forslagene, der her er fremlagt til en ny ramme, sigter på at gøre den åbne koordinationsmetode til en mere kraftfuld og synlig proces, der er bedre integreret i Lissabon-strategien, og til aktørernes store tilfredshed med mere plads til områderne læring, udveksling af erfaringer og udbredelse af kendskabet til politikkerne. Men skal nogle af de vigtigste udfordringer tages op, f.eks. overvindelse af kløften mellem fastsættelsen af mål og gennemførelse af politikken, vil det kræve mere end en enkelt ændring af procedurene. Det er håbet, at den foreslåede strømlining af den åbne koordinationsmetode, som er et resultat af den opmærksomhed, som den sociale dimension i EU har vakt hos stats- og regeringscheferne, får den stærke politiske opbakning, som er nødvendig for at give resultater.